

Taalbeleid Zonnebloemschool

Inleiding:

We merken bij het aanbieden van taalonderwijs en met name met lezen dat kinderen bij weinig vooruitgang, weinig/ geen motivatie meer hebben en dat ze op den duur aan een 'plafond' zitten qua niveau. Nu wordt vaak ter discussie gesteld tot wanneer je actief aan de slag moet met bepaalde taalvaardigheden. Dit is de aanleiding geweest om een taalbeleid te schrijven.

Wat vinden wij belangrijk voor de leerlingen van onze school m.b.t. taal?

Hiervoor hebben wij rekening gehouden met de visie van onze school. Deze luidt:

"De Zonnebloemschool biedt leerlingen een veilige, stimulerende omgeving, waarin zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. De leerlingen zien de wereld vanuit hun eigen mogelijkheden met vertrouwen tegemoet."

Wij vinden dat taal hierbij van essentieel belang is om de communicatie zo optimaal mogelijk te laten verlopen en om de wereld om ons heen te kunnen begrijpen.

Op de Zonnebloemschool werken we met diverse taaldomeinen, te weten:

Ondersteunende methodes om tot lezen te komen, mondelinge taal, technisch lezen en begrijpend lezen en spellen en stellen.

Mondelinge taal

Deze is gericht op het optimaliseren van de communicatieve voorwaarden, taalbegrip, woordenschat, zinsbouw en taalgebruik.

Aanbod:

Dit komt gedurende de hele dag aan bod tijdens o.a. de kringgesprekken, leeslessen, sociale vaardigheidstraining, maar ook tijdens contactmomenten met anderen, etc.

Voor kinderen die spraak-taalproblemen hebben en aangemeld zijn voor logopedie, is extra ondersteuning. Nieuwe leerlingen van de Bloementuin worden gescreend, oudere leerlingen kunnen hiervoor aangemeld worden door de leerkracht, via IB-er (zie protocol logopedie).

Extra hulpmiddelen die dan ingezet worden zijn bv. Babbelspel, logo-art, Transparant, beginnende communicatie, Fonolog, Prompt, Dyspraxieprogramma etc. In overleg met de logopedistes kunnen deze door een ieder gebruikt worden.

Opbrengsten:

Via observaties kijken we welke doelen ze behaald hebben uit het groepsplan en scoren we deze in Edumaps. De logopedistes hebben eigen taaltesten en kunnen op verzoek afgenomen worden. Denk hierbij aan de CELFF (test voor taalbegrip en taalproductie in de leeftijd van 5-8 en 9-16 jaar) en de Schlichting (test voor taalbegrip en taalproductie in de leeftijd van 2-7 jaar).

Technisch lezen

Het domein 'technisch lezen' is onder te verdelen in sub domeinen, namelijk; ontluikende- en beginnende geletterdheid en (aanvankelijk)technisch lezen.

Ontluikende- en beginnende geletterdheid (0-6 kalenderjaren)

Het begrip ontluikende geletterdheid wordt gehanteerd voor de ontwikkeling van 0 tot 6 jaar, terwijl tussen 4 en 6 jaar van beginnende geletterdheid wordt gesproken. Het heeft betrekking op de vroege fase van schriftelijke taalverwerving en is een voorwaarde voor het bereiken van de kerndoelen die volgen. Aan leerkrachten de taak om onze doelgroep goed in te schalen, om vanuit daar een stevige basis voor het technisch lezen te bouwen.

Het leren lezen begint met het groeiende inzicht in de functies van geschreven taal, inzicht in het alfabetisch schrift en het verband tussen gesproken en geschreven taal. Het kunnen aanleren van leesvaardigheden vraagt om een goede samenwerking tussen beide hersenhelften. Taal wordt veelal speels aangeboden en uitgelokt en erop inspelen door voorlezen, poppenkast, spelletjes en speelleermateriaal.

Een voorwaarde voor de start van technisch lezen is: leerlingen kennen de leesrichting en kunnen de klanken en letters herkennen.

Methodes die wij hiervoor op school gebruiken zijn: Werkmap fonemisch bewustzijn en onderdelen van Lezen wat je kunt.

Technisch lezen

Aanvankelijk technisch lezen is de vaardigheid van het omzetten van letters in klanken.

- Fonologisch bewustzijn: het kunnen verdelen van woorden in klankgroepen, spelen met klankpatronen als begin- en eindrijm, het kunnen onderscheiden van fonemen (klankanalyse).
- Alfabetisch principe: het ontdekken dat letters corresponderen met klanken in gesproken woorden, het correct en vlot neerleggen van grafeem-foneemkoppeling (letterkennis).
- Elementaire leeshandeling: Met behulp van grafeem-foneemkoppelingen kunnen lezen van eenvoudige klankzuivere woorden en het kunnen lezen van het voorgenoemde zonder eerst de afzonderlijke letters te verklanken.
- Automatisering van woordherkenning: het vlot kunnen lezen van eenvoudige klankzuivere woorden.

Een voorwaarde voor de start van voortgezet technisch lezen is: leerlingen kennen de letters; ze kunnen de letters fonetisch benoemen, ze kunnen klankzuivere woorden ontsleutelen zonder eerst afzonderlijke letters te verklanken en kinderen kunnen klankzuivere woorden schrijven.

Methodes die wij hiervoor op school gebruiken zijn: Lijn 3.

Bij voortgezet technisch lezen is het vlot kunnen verklanken van woorden en zinnen en voorlezen centraal. Het voortgezet technisch lezen is geen doel op zich, maar een voorwaarde voor het bereiken van doelen op het gebied van schriftelijk

onderwijs. In de kerndoelen worden dan ook geen kerndoelen voor technisch lezen onderscheiden. Bij het goed kunnen voorlezen van teksten houdt een lezer rekening met het gebruik van leestekens. Hij leest woordgroepen als een geheel, met een juiste zinsmelodie in een goed tempo, en houdt daarbij rekening met het leesdoel en het publiek. Hiervoor moet de leerling eerst nauwkeurig en vlot kunnen lezen. Het maken van 'leeskilometers' is een voorwaarde voor het vlot lezen.

Vaak wordt het voortgezet technisch lezen los gezien van tekstbegrip. Maar binnen de zin, of zelfs binnen alinea's, is tekstbegrip wel degelijk bevorderend voor de leesteknik.

Methodes die wij hiervoor op school gebruiken zijn: Station Zuid. Uit ervaring is gebleken dat Station Zuid 8 te complex wordt qua woordenschat, daarom wordt na Station Zuid 7 gestart in het werkboek van Deviant Nederlands Via Vooraf.

Begrijpend lezen

Bij begrijpend lezen gaat het om het (effectief) betekenis geven aan geschreven teksten.

- De leerlingen leren informatie te achterhalen in informatieve en instructieve teksten, waaronder schema's, tabellen en digitale bronnen.
- Ze leren informatie en meningen te ordenen bij het lezen van school- en studieteksten en andere instructieve teksten, bij systematisch geordende bronnen, waaronder digitale.
- Informatie en meningen te vergelijken en te beoordelen in verschillende teksten.
- Plezier krijgen in het lezen en schrijven van voor hen bestemde verhalen, gedichten en informatieve teksten.
- Ze leren bij de doelen onder 'mondeling taalonderwijs' en 'schriftelijk taalonderwijs' strategieën te herkennen, te verwoorden, te gebruiken en te beoordelen.
- Lees strategieën moeten effectief gedemonstreerd worden door modellen: hardop denkend voordoen, waarna de leerling het zelf laten oefenen. Luister daarbij goed naar de denkstappen.

Methodes die wij hiervoor op school gebruiken zijn: Station Zuid en Nieuwsbegrip.

Spellen en stellen:

Dit is gericht op het correct schrijven van de woorden. Op dit moment heeft dit niet onze prioriteit gehad. Aangezien onze populatie leerlingen verandert en we steeds meer leerlingen krijgen met een hoger IQ, zien wij wel de noodzaak om hier meer aandacht aan te besteden. Momenteel bieden we spelling aan middels Woordbouw Nieuw en komt tevens aan bod tijdens de leeslessen. Stellen komt in sommige groepen aan de orde d.m.v. het maken van een werkstuk en voor onze hogere niveau leerlingen in de werkboeken van Nederlands van Deviant.

Methodes die wij hiervoor op school gebruiken zijn: Woordbouw Nieuw, Lijn 3 en Station Zuid en Deviant.